

СЕКЦІЯ 3. ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ

Балазюк О. Ю.

*кандидат економічних наук, доцент
Вінницького навчально-наукового інституту економіки
Західноукраїнського національного університету*

Зеленько В. А.

*магістрант
Вінницького навчально-наукового інституту економіки
Західноукраїнського національного університету*

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-333-3-10>

ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ, КОНТРОЛЮ І АНАЛІЗУ: ІНСТИТУЦІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ

Сучасний економічний світ характеризується стрімкими трансформаціями, що обумовлені процесами глобалізації, технологічними інноваціями та еволюцією інституціональних умов. Ці зміни викликають необхідність адаптації та переосмислення традиційних підходів у сфері обліку, контролю та аналізу. Розвиток інституціональних рамок, стандартизація облікових процедур, забезпечення прозорості та відповідальності, а також інтеграція технологічних інновацій – усе це стає важливими аспектами в управлінні фінансовою інформацією. Ця доповідь має на меті дослідити ключові проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в умовах глобалізації економіки, з акцентом на інституціональний аспект цих процесів.

1. Інституціональне середовище та його вплив на облік. Інституціональне середовище, включаючи нормативно-правову базу, стандарти обліку, корпоративну культуру, суспільні цінності та очікування, відіграє вирішальну роль у формуванні облікових практик. Воно не лише встановлює «правила гри» для підприємств, але й визначає, як ведеться облік, які методи контролю використовуються, та як проводиться аналіз фінансових показників. Важливість цього середовища підкреслюється у міжнародному контексті, де різні країни мають різні нормативні вимоги. Це може створювати складнощі для багатонаціональних корпорацій, яким доводиться адаптуватися до

різних правових і культурних умов у кожній країні. Також важливо зазначити, що інституціональне середовище зазнає постійних змін у відповідь на глобальні економічні тенденції, технологічні інновації, та зміни у суспільних цінностях. Це вимагає від облікових професіоналів не лише глибокого розуміння існуючих норм і правил, але й готовності до неперервного навчання та адаптації [1].

2. Стандартизація обліку та різноманітність підходів. Стандартизація обліку є важливою умовою для забезпечення порівнянності фінансових звітів різних компаній та країн. Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) та інші ініціативи спрямовані на гармонізацію облікових процедур. Проте, стандартизація стикається з викликами, пов'язаними з відмінностями у національних законодавчих рамках, культурних особливостях та рівнях економічного розвитку країн. Внаслідок цього, компанії та облікові професіонали часто мають адаптувати міжнародні стандарти до місцевих умов, зберігаючи при цьому відповідність до загальноприйнятих принципів. В цьому контексті, роль професійних облікових організацій та регулювальних органів у розробці та імплементації стандартів є критично важливою. Вони мають забезпечувати баланс між потребою у стандартизації та необхідністю адаптації до різних умов. Також важливо відзначити, що процес стандартизації повинен бути гнучким, аби відповідати на швидкі зміни у глобальному бізнес-середовищі та інновації в облікових технологіях [2].

3. Корпоративна відповідальність та прозорість. У сучасному світі від компаній очікують не лише економічної ефективності, але й соціальної відповідальності та прозорості. Це ставить перед обліковими системами нові вимоги: вони мають відображати не тільки фінансові результати, але й вплив діяльності компанії на суспільство та довкілля. Зростаючий інтерес до екологічних, соціальних та управлінських аспектів (ESG) веде до необхідності інтеграції цих показників у фінансову звітність. Це вимагає від облікових стандартів та практик бути більш гнучкими та адаптивними, щоб відповідати зростаючим потребам заінтересованих сторін. Також важливо відмітити, що підвищення прозорості корпоративного управління та звітності сприяє підвищенню довіри інвесторів та інших заінтересованих сторін, а також зниженню інвестиційного ризику. Роль обліку в цьому контексті полягає не лише у відображенні фінансових результатів, але й у забезпеченні прозорості та об'єктивності інформації, яка має значення для суспільства [3].

4. Вплив технологічних інновацій на облік та аналіз.

Технологічний прогрес, особливо розвиток штучного інтелекту та великих даних, радикально змінює пейзаж обліку та аналізу. Автоматизація облікових процесів може значно підвищити ефективність та знизити вірогідність помилок. Однак це також створює нові виклики, такі як необхідність захисту даних, ризик кібератак та етичні питання, пов'язані з використанням алгоритмічних рішень. Також це вимагає неперервного навчання та адаптації до швидких технологічних змін, що є важливим аспектом професійного розвитку у сфері обліку та аналізу [4].

5. Глобальні виклики та міжнародна інтеграція. Глобалізація впливає на всі сфери економічної діяльності, в тому числі на облік, контроль і аналіз. Міжнародні компанії стикаються з розбіжностями у податкових системах, облікових стандартах та регуляторних вимогах. Це вимагає від них гнучкості та адаптивності в облікових системах, а також здатності інтегрувати різноманітні підходи та методи. З іншого боку, глобалізація відкриває нові можливості для міжнародної співпраці у сфері обліку та аудиту, надаючи шанс для взаємного навчання та обміну кращими практиками.

Таким чином, глобалізація є одночасно викликом і можливістю для обліку, контролю і аналізу. Вона потребує від міжнародних компаній бути більш інноваційними та ефективними, а також сприяти міжнародному співробітництву та інтеграції у сфері обліку та аудиту [5].

6. Розвиток інституціональних рамок для обліку та контролю.

Сучасна економіка ставить нові виклики перед сферою обліку, контролю і аналізу, яка повинна забезпечувати достовірну інформацію про фінансовий стан та результати діяльності суб'єктів господарювання. Однак, сучасна система обліку та контролю стикається з рядом проблем, таких як низька якість облікових даних, невідповідність національних стандартів міжнародним нормам, недостатня прозорість та взаємозв'язок облікових процесів, слабка інституціональна довіра до облікових послуг.

Необхідність удосконалення інституціональних рамок є ключовою для розв'язання багатьох вищевказаних проблем. Це включає розробку та імплементацію відповідних законів та нормативних актів, створення ефективних механізмів контролю та нагляду, а також забезпечення відповідності національних стандартів міжнародним нормам. Особлива увага має бути приділена зміцненню інституціональної довіри та підвищенню прозорості облікових та аналітичних процесів. Важливим

аспектом є також забезпечення гармонізації національних підходів до обліку з міжнародними стандартами, що може вимагати значних зусиль з боку законодавців та регуляторів. У цьому контексті, важливо відзначити роль професійних асоціацій та організацій у розвитку та впровадженні кращих практик та стандартів. Вони можуть сприяти вдосконаленню інституціональних рамок, надаючи експертні знання та досвід, та виступаючи посередниками між державними органами, бізнесом та науковою спільнотою. Такий підхід може сприяти створенню більш ефективної, гнучкої та адаптивної системи обліку та контролю, яка здатна відповідати на сучасні виклики та потреби [6].

Проблеми обліку, контролю і аналізу в умовах глобалізації економіки мають глибокий інституціональний аспект. Вони включають в себе не тільки технічні та методологічні питання, але й ширші соціальні, культурні та етичні виміри. Розуміння та адаптація до цих вимог є ключовими для ефективного функціонування сучасних облікових систем. Розвиток інституціональних рамок, які забезпечують прозорість, довіру та відповідальність, є необхідною умовою для досягнення цих цілей. Водночас, важливо пам'ятати, що облік та аналіз не існують у вакуумі, а є частиною ширшої системи економічних та соціальних відносин. Тому, підходи до обліку та контролю повинні постійно розвиватися, враховуючи зміни у світовій економіці, технологіях та суспільних цінностях. Ключем до успіху є гнучкість, інноваційність та готовність до постійного навчання та адаптації.

Література:

1. Коваль В. А. Інституціональні аспекти обліку та аналізу в умовах глобалізації. *Економічний аналіз*. 2017. № 27(1). С. 123–129.
2. Глушко О. В. Стандартизація обліку в умовах глобалізації. *Міжнародний науковий журнал*. 2020. № 2. С. 9–13.
3. Мороз С. І. Корпоративна відповідальність та прозорість у фінансовому обліку. *Фінанси, облік і аудит*. 2019. № 5. С. 112–118.
4. Кравчук О. П. Технологічні інновації в обліку та їх вплив на фінансовий аналіз. *Економіка та держава*. 2021. № 7. С. 45–49.
5. Шевченко Л. В. Глобалізація та її вплив на облік і контроль. *Економіка та держава*. 2018. № 6. С. 67–70.
6. Яценко О. П. Технологічні інновації в обліку та їх вплив на аналіз фінансової діяльності. *Інновації в економіці*. 2022. № 3(45). С. 156–161.